M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref. / Ser. 828

Title : Parvatyaparadha Kshama Vedanam

(Shiva Purana)

828

828

पार्वत्यपराधक्षमा व्रतम् from
शिवपुराण

Pārvatyaparādha Kshamā	Title
Vratam from	Author
Shiva Purāṇa	Editor
Sam. 1560	Year. Vols.
	Publisher
828	Remarks

828

१०॥ पार्वत्यपराधक्षमाव्रतीपानां १०॥

उपवास ११	गोमूत्रस्नान ११	दातण ११
फलाहार ११	गोमयस्नान ११	अपामार्ग ११
एकभक्त ११	गोदधिस्नान ११	बोरडी ११
नक्तभोजन ११	गोदुग्धस्नान ११	वडनुदा ११
अयाचित ११	आमलानुस्नान ११	जायनु ११
अंतरिक्ष ११	सर्वौषधिस्नान ११	करणनु ११
पत्रभोजन ११	तिलआमलानुस्नान ११	जूयनु ११
अरण्यभोजन ११	घृतस्नान ११	वेल्यना ११
परगृहभोजन ११	इक्षुस्नान ११	अंबरना ११
जाएभोजन ११	बीलकेदस्नान ११	पीपरिना ११
पयोव्रत ११	तिलसरि ११	दाडमना ११
		खरजूरिना ११

त्रितिरूपाय १	दंपतीभोजन ११
जनरूपाय २	वस्त्रानरण १
पवमानमने ३	परिणापर्ण १
उमानाथाय ४	शय्यादान १
सोमाय ५	गोदान १
सूर्यरूपाय ६	हिरण्यपात्र १
अक्षरूपाय ७	घृतपात्र १
शिवायनमः ८	हिरण्यदान १
मायात्मनेनमः ९	एवाक्षरो
गणपतयेनमः १०	ब्राह्मणेनाद्या
इषनधिजाय ११	

॥ ॐ नमः श्रीपरमात्मने पुरुषोत्तमाय ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ वासुदेव
जगन्नाथ भुक्तिमुक्तिप्रदायक । कथयस्व प्रसादेन व्रतं दोषापनोदनं ॥ श्रीकृष्ण
॥ पांडुपुत्र शृणुष्व त्वं व्रतं त्रैलोक्य दुर्लभं ॥ पार्वत्या परिपृष्टः स्वं रूपासोनाग्यवर्द्धनं ॥ २
अपराधशतं पापं नाशयेत्तद्व्रतोत्तमं ॥ यदुक्तमीश्वरेणैव पार्वतीं प्रतिविस्तरात् ॥ चक्रराचलेश्व
रारूढं त्रिनेत्रं प्रमथैः सन्निभं ॥ गिरिजा वदद्देवेशा व्रतं किंचिन्महाफलं ॥ ४ ॥ येन व्रतेन मे देव
चस्युतफलकं नावदं ॥ नश्यत्यघं सपन्त्या हि गंगायां ज्ञानमस्तरा ॥ ५ ॥ श्रीशिव उवाच ॥ शृणु पार्वत्यपराध
नाशनं व्रतमुत्तमं ॥ यस्यानुष्ठानमात्रेण सर्वान्कामानवाप्नुयात् ॥ ६ ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥
किंतद्वद स्व देवेश कुर्वा तत्र विधिः स्मृतः ॥ किंपुण्यं किंफलं तस्मिन्नु स्त्रीणां कृते व्रते शि
व ॥ ७ ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ मार्गशीर्षादिमासेषु पुण्ये द्विविधि पूर्वकं ॥ स्नात्वा [illegible] शी
लं शिवाय पुत्रमन्त्र्यविधिवत्ततः ॥ ८ ॥ शैवं श्राद्धं प्रकुर्वीत नानाशिवायाः पूजनं ततः ॥ इमं
मंत्रं समुच्चार्य व्रतप्रारंभमाचरेत् ॥ ९ ॥ देवदेव महाभाग पजयोत्पत्तिकारक ॥ निर्विघ्नं 1

चातुर्मास्येथवा कार्यः प्रारंभोपि व्रतस्य चात्र

दिव्रतस्यास्य समाप्तिं कुरु मे प्रभो ॥ १० ॥ नियममंत्र ॥ चातुर्मास्येथवा कार्यः प्रारंभोपि
व्रतस्य तु ॥ इत्युक्त्वा तु सदाचारां कुलीनां वेदपारगं ॥ ११ ॥ सुदृष्टं वस्त्रविद्वांसं
नानाकुल व्रतविशारदं ॥ आनीय वाडवं दंतं व्रतारंभे तु [illegible] पूजयेत् ॥ १२ ॥ वस्त्रै
रन्नैः सुमहद्दक्षिणाभिः संतोषयेद्द्विजं ॥ व्रतेस्मिन्स्त्री द्विजश्रेष्ठ [illegible] सिर्सं नियमे
नवा ॥ १३ ॥ तस्मिन्नेकमुपवासं वा कुर्याद्द्विप्रस्य भोजनं ॥ कृष्णपक्षे प्रकर्तव्यं चतु
र्दश्यां तु तद्दिनं ॥ १४ ॥ भोजयेद्द्विविधैरन्नैः तं यावत्तत्समापयेत् ॥ नित्यस्नानं प्र
कुर्वीत महानद्यां गृहेपि वा ॥ १५ ॥ गिरिजासौ नद्याः प्रज्ञो फलं स्यानं नित्यदैन
वा ॥ निरंतरा एणान्य थावा दिना निरूढसीरव्यया ॥ १६ ॥ उपोषणं नि कुर्वीत ते
षु स्नानं गवापजे ॥ एकादश्यां फलाहाराः स्नानं गोमयमाचरेत् ॥ १७ ॥ एककुक्षौ
नि कुर्वीत ह विधान्ने न संशयः ॥ तावं चांचुमवनं दक्षकुर्वीत जिनमस्तरा ॥ १८
स्त्र

न कानि रूढसंख्यानि तेषु स्नानं तु दुग्धजं ॥ मध्यमाङ्के न्यारत्नो नोज्यं दिना
निरूढसंख्यया ॥१९॥ तेषु स्नानं तिलैः श्राद्धैः कर्तव्यं तु ससर्षपैः ॥ श्रेया
विना निन्नमादे यदिना निरूढसंख्यया ॥२०॥ स्नानं धात्रीफलैरुक्तं तेषु
दि० पापुह्त्या वहं ॥ नावद्विना न्यं तरिद्रे नोज्यं स्नानं तु नावहं ॥२१॥
हि सर्वौषध्यं बुनोद्दिष्टं सर्वकामफलप्रदं ॥ पञ्चे नोज्यमपारूढा निनाव
संख्यानिपावीति ॥२२॥ गोमयेनांबुयुक्तेन तत्र स्नानं समाचरेत् ॥ रूढ
रुचमायानोज्यमरण्ये जनवर्जिते ॥२३॥ तत्रा ज्यस्नानं समुद्दिष्ट
मंबुपुरूर्नावहं ॥ नावद्यासंख्यया नोज्यं परगेहे पुष्पोदितं ॥२४॥
स्नानं द्विमृंबुनासर्वौपद्रवनाशनं ॥ नावद्यासंख्या या नोज्यं २
गोपृष्ठे स्नानं सितांबुना ॥२५॥ नित्यं दि नि ति निचै व्रती तस्यासि

वेन्नोऽस्ज येन्नितिशि ॥ कुपदेरचद्दस्यां विशेषेण प्रपूजयेत् ॥२६॥ अथैरेकादशाविः
धिःफलैर्नैवेद्यके स्तथा ॥ ब्राह्मणं भोजयेद्भक्त्या विचित्रान्नैर्मनोरमैः ॥२७॥ ततस्तूद्याप
नं देविकर्तव्यं तिफलेच्छया ॥ एवं क्रमेण कर्तव्यं व्रतं षाण्मासिकं शुभं ॥२८॥ उद्यापनेन हि वि
नानकिंचिद्व्रतजं फलं ॥ अथातो द्यापनविधिं वक्ष्ये चं शृणु सत्वरं ॥२९॥ मार्गशीर्षदिमासे शुक्ल
ते त्रयोदशी ॥ अष्टमीं प्राप्य कर्तव्यं तु निमंत्रणं ॥३०॥ ब्राह्मणानामयायार्यमानीय
स्नापयेत्ततः ॥ संतोष्य भोजनाद्येस्तु पादौ संपीडयेत्ततः ॥३१॥ आचार्यसहितो रात्रा
वधैरायी जितेंद्रियः ॥ ततः प्रातं समुत्थाय दंतधावनपूर्वकं ॥३२॥ गृहीत्वा नियमं पश्चादुप
वासस्य भामिनी ॥ ततो मध्याह्नसमये स्नानं वै विमले जले ॥३३॥ स्वगृहस्योत्तरे भागे क
र्तव्यं मंडलं शुभं ॥ कपिलागोमयेनैव चतुरस्रं समन्वितं ॥३४॥ रजोभिः पंचभिः कार्यं
गौरी तिलकमंडलं ॥ विनिदपकलशं तत्र ताम्रपात्रसमन्वितं ॥ हिसीपात्रसमायुक्तं वस्त्रयुग्मे
न वेष्टितं ॥ तस्योपरि न्यसेद्दीरं गीवायुक्तं हिरण्मयं ॥३६॥ वृषस्कंधसमारूढं स्नानं पं

अथवा सर्वतोभद्रं नानावर्णकसंयुतं ॥२

ग्राम्रतेनमः॥ ३६ जयेद्विविधैः पुष्पैर्धूपैर्दीपैर्नैवेद्यदीपकैः॥३७॥ एकादशफलैरर्घैः कर्तव्यं श्रीफलादि
भिः॥ मंडपो वस्त्रसंयुक्तो कास्तंदुलाद्याः पूजोत्सवाः॥३८॥ मंडलेपरितः स्थाप्यागंधपुष्पादिसंयुतः॥
दंपती तांश्च दातव्यं भोजनं रुद्रसंख्यया॥३९॥ स्त्रीभ्यस्तांबूलं लिकादेयासद्रूप्यविधिपूर्वकं॥
व आचार्यं संपूज्य नीलवस्त्रैराभरणैः श्रुतेः॥४०॥ धातृंश्च गंधमाल्यैश्च संतोष्य विधिवत्ततः॥ पुराण
पुस्तकं देयं आस्वंजरीस्त्रु वेदने॥४१॥ आचार्यस्य निमालैश्च दद्याद्वनसमाप्तये॥ इच्छ
कोत्सदयायुक्तः शिवो चाद्यो मे प्रसीदतः॥४२॥ हिरण्यदक्षिणां दद्याद्दानस्य फलसिद्धये॥ एवंकृ
ते तु यत्पुण्यं शृणु पार्वति सा शारदे॥४३॥ ससागरायामेदिन्या दानस्य फलमाप्नुयात्॥ श्रीकृष्ण उ०॥
एवं कृत्वा गिरिजया व्रतं च केविध्नन तः॥४४॥ तेन व्रतप्रभावेन जीतेश्चार्द्धनारीश्वरी॥ अस्य व्रत
स्य कारणात्सर्वतीर्थफलं लभेत्॥४५॥ सर्वतीर्थमयं ह्येतत्सर्वदा नमयं तथा॥ युधिष्ठिर उ०॥
स्वामिन्नेतद्व्रतं केन मर्त्यलोके प्रकाशितं॥४६॥ कृतं सोद्यापनं वापि केनतेद्धरि विस्तरात्॥
श्रीकृष्ण उ०॥ शृणु पांडव वक्ष्येहं इतिहासं पुरातनं॥४७॥ यस्य श्रवणमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते॥ उ
पुरा पुण्ययुगे धर्मः प्रजाधर्मेण शासति॥४८॥ विराजताको दीर्घबाहुर्विद्वान्वाग्मी प्रियंवदः॥

भोज॰ १

सर्वलक्षणसंपूर्णैः रक्षः स्वधर्मविल्लोकः॥४९॥ वनाकदाचिद्देव्येत्य वनपालो ब्रवीदिदं॥ आश्चर्यं त्र
मैतद्वमयाहृष्टं वने भुना॥५०॥ गिरौ विषमनूरागे बहुदृष्ट समाकुले॥ मृगयूथगता नारीमयाहृष्टा वरान
ना॥५१॥ मृगवद्धत्रिते बालासदाता त्रिवहक्ष्यने॥ इति श्रुत्वा वचो राजा उत्थस्तस्मै धनं ददौ॥५२॥ बहुरंजनी
दिव्यं वासस्ती स्वसन्निषण्णं॥ इदानीमेव यास्यामि सैनैः श्रद्धयासह॥५३॥ अश्वानां दशसाहस्रं वागुराणां च
क तैधं॥ पक्षयोपांउसर्वे विविशुः पर्वतं गिरिवरं॥५४॥ नरं तंत्वामृगं कश्चित्तुरंगणीयाहिसामृगी॥ स्त्रीविषधारि
णी नारी मृगीनवर्तिन्नलो॥५५॥ कांयास्यं तिवराकीसामद्धालैः परिपीडिता॥ इत्यास्तव र्द्धितांसैन्यं वन
पालपदानुगं॥५६॥ प्रहरार्द्धेसंप्राप्तं बहुव्याधजनान्वितः॥ पश्चाद्धिरूढो बलवान्भोजराजो यथयो
स्वयं॥५७॥ निंराश्चपदसंचारां संज्ञासंकेतलाघवं॥ गिरिं संवेष्टयामास वागुराभिः स्वयं नृपः॥५८॥ वन
पालेन सहितो मृगमध्ये ददर्श सः॥ सा मृगी मृगमध्यस्था नारी दृष्टा मृगीमुखा॥५९॥ मृगवद्वेष्टिता
लाश्चावर्तेच मृगैः सह॥ अक्षगंधान [illegible] समाघ्राय संत्र [illegible] स्ता मृगमध्ये [illegible] पलायत॥६०॥ [illegible] श्च पां
नाद्रोण तस्मिन्सर्वे [illegible] यां निर्दिदृक्ष॥ मृगवक्त्रा जया नारी मृगैः कतिपयैः सह॥६१॥ पु
वमानानिपतिता वागुरायां विचिंतना॥ बलाद्धृत्वा विधृता मृगैः सहस्रानेन्नृप॥६२॥ दर्श
न॥६३॥ दद्दर्श मिद्रोदाश्चर्यं भोजराजो जनेर्दृत॥ ततः कोलाहलो जातः परमा [illegible] नंदनिस्व

२॥

मृगेः सह समानीतां कन्यकां मृगीतनः ॥ दिव्यवस्त्रसमाछिन्नां दिव्याभरणभू-
२८ षितां ॥६४॥ तस्यानस्थिता नारी प्रविवेश मृगो तदा ॥ वादित्रैर्बहुघोषैश्च नीय
ते नृपमंदिरे ॥६५॥ जने जनपदे मार्गे द्रष्टव्ये नृपमंदिरे ॥ नीयमाना नागरैश्च
महदाश्चर्यलाषकैः ॥६६॥ [illegible] मु[illegible]दृतैः संप्राप्ता सा मृगी नृपमंदिरं ॥ प्र[illegible]ती
हारेण राजेंद्र वचसा वारितो जनः ॥६७॥ गनः सेनापतिः सैन्यं गृहीत्वा स्व
निकेतनं ॥ राजापि स्वगृहं प्राप्य स्नात्वा चासीदिष्टदेवतां ॥६८॥ तां मृगीं स्ना
पयामास दिव्यगंधानुलेपनैः ॥ कुंकुमेन विलिप्तांगी दिव्यवस्त्रावकुंठि गु
तां ॥६९॥ यथोचितं तयप्यास्थानं [illegible] दिव्याभरणभूषितां ॥ एकांते निर्जीन
राजा बभाषे वारनोचनां ॥७०॥ का [illegible] त्वं कस्य सुता केन कारणेन मृगेस
हा ॥ स्त्रीणां शरीरं नेकस्मात् मृगीनां वदनं जनः ॥७१॥ इदं सर्वं समा
चक्ष्व परं कौतूहलं हि मे ॥ एवं सा प्रोच्यमानापि न बभाषे कथंचन ॥७२॥ ५॥
मृत्के [illegible] मार्गे वन्नविजानाति नवमनुजेश्वजोचना ॥ नज्ञं ज्ञो श्चि वीपापाल्लोन

राज्यं बहुमन्यते ॥७३॥ नदीतीरे मन्यते कार्यं नाश्रेर्नगाजे राघे ॥ न देवराज्यं तेदाराः तेग
जोस्ताहनं बहु ॥७४॥ प्रमादात्मदसंयुरक्तेयथसंक्रीडतेनेमैः ॥ औष्ठेति [illegible] प्रतीहार
तया संमोहितो नृप ॥७५॥ उरोक्षः प्रमुखवानु विपान आचार्यान् शीघ्रमानय ॥ दैवज्ञा
नपमंत्रज्ञान जिषजों स्तांत्रिकानघ ॥७६॥ इति संनोदितो राज्ञा प्रतीहारो ययौ
स्वयं ॥ आज[illegible]गाम सवेगेन समानीय द्विजोत्तमान् ॥७७॥ राज्ञे विज्ञापयामास देववि
प्राः समागताः ॥ प्रवेशाय गुरुं द्वाःस्थो संप्राप्ता नमदिते रताः ॥७८॥ इति सं
नोदितो राज्ञा तत्पार्श्वे स बुद्धिमान् ॥ अल्पकोश्चयनृपः पूर्वं न मस्कृत्यापराजये
तः ॥७९॥ आसने सूपविष्टांस्तान् बभाषे कार्यतत्परः ॥ इदमाश्चर्यमेवेकं कथं
रा कंचन विदितुं ॥८०॥ जानीथ स्वयं सर्वेषां लोकः लोकनः शास्त्रनोपिवा ॥ कथ
मेषा समुत्पन्ना कस्येदं कर्मणः फलं ॥८१॥ अस्यां केन कारणेन मानुषं वच
नं न वेत ॥ स्वधर्म न तु प्य वदना कथमेषा स्वविष्पति ॥८२॥

पि २

सावधाने [illegible] द्विज नृपस्य सर्वं संशयच्छेत्तः ॥ देवसारस्वतो नाम अरुंद्वे द्विजोत्तमः ॥ ८३ ॥ अद्वैरेता
सारस्वतयातपस्वी तोपजितेंद्रियः ॥ कथं [illegible] ति सर्वं तत्तेजानाति मृगीसुतं ॥ ८४ ॥ इति श्रुत्वा नतोरा
जायत्योसारस्वतं द्विजं ॥ सारस्वत याज जेस्नातं श्रुत्वातेज्ञानतत्परं ॥ ८५ ॥ दृष्ट्वा प्रदक्षिण्य साष्टांगं
गंतं प्रणम्य च ॥ उपविश्य नृपोगृह्य मो श्रांजलिः सजितेंद्रियः ॥ ८६ ॥ मनुष्यपदसंचारः श्रुत्वाशावाच्च कार
णं ॥ सारस्वतो बलाध्येयतं नृपं [illegible] तत्विनतत्परं ॥ ८७ ॥ नोजराज श्रुतं तेसु ज्ञानंतत्कारणं मया ॥ मृ
गानना च या नारी समानीता वनात्किल ॥ ८८ ॥ महदाश्चर्यमेवेतत्तत्व चेतसि वर्त्तते ॥ इत्यादिष्टा तु म
मानंत त्वया स्वयं ॥ ८९ ॥ जानाम्यहं महाराज चरित्रं तन्मयोदृतं ॥ आश्चर्यं तद्भवे सर्वं किल्पय
दिरं ॥ ९० ॥ इत्यादिश्य गतो वेगाद्रूपेनादित्यवद्भृसा ॥ अहोरात्रद्वयेनैव संशा [illegible] नृपम
९१ ॥ प्रविश्य च मृगीदृष्ट्वा यत्रास्ते मृगलोचना ॥ तथा सारस्वतो ज्ञातो धर्मज्ञः सर्ववित् द्विजः ॥
९२ ॥ एवं सर्वं द्विजो जानाति कारणं जन्म यादृशं ॥ वर्त्तमानं भविष्यत्तु भूतं यद्भुवनेत्रये ॥ ९३ ॥
तेनेन कारणं ज्ञातं मदीयं पूर्वजन्मनः ॥ इति चिंतापरा या च ना वदति प्रः समागतः ॥ ९४
तास्मे प्रणमपरया मान्यच्छितिनिःपपानसा ॥ अथ सारस्वतो ज्ञाना नाज्ञात न वा न कारणं च ५
तत् ॥ ९५ ॥ ज्ञानं सूत्रं द्विजानु वेगानकुत्रितरां तोय संन्रनं ॥ सावीषधीः पत्र बांध्ये वदूवी

पुष्पाणि चाद्भुतानां ॥ ९६ ॥ धूपं च चंदनं चैव गोमयं मधुसर्पिषी ॥ इत्यादि दृष्टे द्विजे वैगात्समानीतं न्नृ
पाज्ञया ॥ ९७ ॥ उपलिप्य च भूजागं स्वस्तिकाम् संनिवेश्य येत ॥ ततो वाग्निकार्यं प्रथमं वदानु ओ निधा
पसः ॥ ९८ ॥ हूदं तस्मिं न विन्यस्य दिक्पालांश्चय यथाक्रमं ॥ कुंभाग्निं च वरूं कुंभं वायव्यां पूजोमथाक २२
रोत ॥ ९९ ॥ तोयं च सुवर्णपात्रस्थेक चोशंसा स्वयं गुरुः ॥ अभिषेकं तनयश्चके मद्भूर्ते सावं
कामिके ॥ १०० ॥ अभिषिक्ता तु सा तेन तत्र सा स्नाता तु वारिणा जाता सचेतना बाला सर्वप
तिरिष्ठा ॥ १ ॥ मानोति सर्वं जानाति सर्वं चरित्रं पूर्वजन्मनः ॥ बदरीफलमात्र तु पुरोडा
शं तं गुरुः ॥ २ ॥ तत्रापमुद्रेय नेनतस्य के समाजितं ॥ मानुषं वचनं की से ददो जातं गुरो नृपः ॥ ३
गुरुदेवं द्विज्ञाणां द्वाव के वो वचनं मम ॥ जोज राजा यस्य वैषां च रित्रं पूर्वजन्मनो ॥ ४ ॥ नविषादस्व
साकोणीयो राजन् श्रु नामयोदितं ॥ नजु प्र च मेवालाया दृष्टं पूर्व जन्मनि ॥ ५ ॥ नमस्कृत्य
गुरुं पूर्वं ब्राह्मणानेरुचिं जी स्नाया ॥ इत्थं सम्मे जानः कलिंगाधिप तेसुतः ॥ ६ ॥ भ्रतपि
पनरिबालस्य श्रुनिविक्तः स्व मंत्रिजिः ॥ अहं विदंग राजस्य संजातादुहिताकिल ॥ ७ ॥ परि
णीता च यादेव पित्रा दत्ता स्वयं नृपः ॥ च यारूपद्द महिषी तायोषिद्वारा मनः ॥ ८ ॥ पुवा जानं
श्च मेलैव दुहि स्वकं रो बन्नुवह ॥ न वेदशास्त्र आराजो दयादानविवर्जितः ॥ ९ ॥ तत्र कैमारी

मद्यावक्रोधीसदाचाररविवर्जितः ॥ नदेवं मितरं विप्रान्नो जानाति दुरात्मयः ॥१०॥ क्री
किरकादिघनास्तस्य ब्राह्मणोछेदकारकः ॥ चमेवंवर्तमानोपि निषिद्धो बहुधामम
या ॥११॥ न करोषि च मद्याक्यं ज्ञानोसि दुं जानरोषकाः ॥ रोषेण च गुरोस्तस्य वाल्मीके
रात्रमेगता ॥१२॥ तत्रगत्वा मयापृष्टो वाल्मीकिर्मुनिसत्तमः ॥ भगवन्नरूपिश्राद्धे
रनब्रूहि किंचिद्धतं मम ॥१३॥ इत्युक्तो मयि तेनापि व्रतं त्रैलोक्यदुर्लभं ॥ पौषेच्य पशो
धारव्यं व्रतमुक्तं सुविस्तरात् ॥१४॥ ततः कृतं मयाव्रतमनुविधिमंत्रपुरःसरं ॥ व्रतस्यो
द्यापनं यावन्न करोमि तावद्देवहि ॥१५॥ समासन्ने नृपे तस्य देशः सर्वोपि हतुपितः ॥
सैन्यं सर्वं समादाय युद्धायोपस्थमामस ॥१६॥ सदिवाहं गता देवा युद्धं जातं नृपेस
ह ॥ हारितं सैनिकैस्तस्य गतानष्टा दिशोदिशः ॥१७॥ यत्क्रोधर्मीत जंराज्ञापत्या
य नृपरोत्तवत ॥ गत्वामातुर्सुनृप निराचुत्किः परिपीडितः ॥१८॥ तत्रास्मिवादी दुष्टात्माह
तो जो कविरोधकः ॥ दर्दंतस्य गृहे चाग्नौ प्रविष्टा हं नृपोत्तम ॥१९॥ मृतस्ये
वगतिर्नास्ति नरके संविपच्यते ॥ मृतेकौतं समादाय माध्यागिरौ प्रविशो घदि ॥२०
सा तारय नि पापि पिंडं यावद्वाहूतं संप्लवं ॥ इदृपापद्धयं कृत्वापत्याश्च गमिहीयते ॥२१

६

ततस्त्वं ब्राह्मणो जातो देशेमालवके नृप ॥ तस्यैव तत्र जायाहं संजाताब्राह्मणी नृप ॥२२॥ धनधान्य
समृद्धोपि [illegible] ब्रीजनोनस्यातो वधनापिके ॥ मृतःपितामहनामात्या नास्व [illegible] रीविवर्जितः ॥२३॥
धनधान्यसमृद्धोपि लुब्धो भ्रमति भूतले ॥ अतीव कोपनो विप्रो वेदपाठविवर्जितः ॥२४॥ स्नानसं
ध्याविहीनस्तु मायावी याचते जनं ॥ नकिंकरोमि परमां सवकुष्यति मां प्रति ॥२५॥ संतानं नैव तस्यास्तिध
नरकोपरोहिसि ॥ नेंद्रदाति नवासनाति न जुहोति सरस्वति ॥२६॥ नतर्पणं नित्वं विप्रो विदधाति यदि
जोत्ततः ॥ कार्तिके पुरुषेसंप्राप्ते विष्णुभक्तिविवर्जितः ॥२७॥ दीपं न ददाति नो विप्रो ग्रासमेकेतिरंतरं ॥
मासे न तस्ये संप्राप्ते [illegible] पक्षे नृपोत्तम ॥२८॥ नकरोति गृहे श्राद्धं स्नान तर्पणवर्जितः ॥ नजा
नाति दिनं यात्र पक्षमेकें निरंतरं ॥२९॥ अन्यकुलेकेच विप्रो सोकुर्याद् [illegible] मागते ॥ मकरस्थेपि संक्रां
तौ कुशरान्नं ददाति न ॥३०॥ तिलान्नस्तु वर्षे ना रवा वस्त्रं वाफ लमेव वा ॥ शाकपत्रं सपत्रं वा नददा
ति नपेधनं ॥३१॥ गवां गवाह्निकंनैव कथं मुक्तिं नीविष्पति ॥ न याति विष्णु शरणं संप्राप्ते दक्षिणाय
ने ॥३२॥ धेनुं ददाति नो विप्रो ग्रहणे चंद्रसूर्ययोः ॥ एकापि दत्ता पयस्विनी साधु वस्त्रप्रदी
नरगोपि [illegible] पि ॥३३॥ वस्मिन्नपुत्र [illegible] दातिपात्रे स्वधिंकितु [illegible] तस्यास्य करोति हि [illegible] ॥३४॥ यावं
ति रोमाणि भवंति तस्याः तावंति वर्षाणि महीयते सः ॥ ब्रह्मान्नये सिद्धगणैर्हतो सौ संतिष्ठ

नृ नृ

तेस्वयं स्समानने जा:॥३५॥ देवालयं नो विदधाति वापीं कूपं तडागं न करोति कुंडं॥ अण्यं विद्याहं स्वजनेन प्रकारं तास्योसं नावाद्द्विजमंदिरं वा॥३६॥ धनं सदा भूमिगतं करोति जनं न जानाति कलस्य वासौ॥ अहं हि तस्यैव न गतेन वामिक पंद्रि कां लंप रिर्विवयानि॥३७॥ एवं द्विवर्णैर्मानिः सः कालधर्ममुपेयिवान्॥ धनलोभान्मया देवमरणं परिवर्जितं॥३८॥ पश्यं यागोत्रिभिः सर्वं ग्रहीतं धनसंचयं॥ कालेन महता देवामृता ह्यं द्विजमंदिरे॥३९॥ श्वेतसर्पसमन्वतं दे शेतस्मिन्नृपोत्तम॥ तत्रैवाहं ब्राह्मणस्य संजाता तनया नृप॥४०॥ वर्षे षष्ठे मे तु संप्राप्ते परिणीता द्विजन्मना॥ तस्मिन्नेव गृहे सर्पो मदीये वसते नृप॥४१॥ नायमि मे दैवात् द्विजसर्पा वुल्लोमृतो॥ पितृमातृमदच्छोकं रुचामेनं डिनेत्रिर:॥४२॥ नष्टाशा सुश्वेतवस्त्रा हं विष्णुभक्तिपरायणा॥ मासोपवासनिरताया निनीषण्पनेकया:॥४३॥ सर्पेहं भिक्षैजा नोगोदावर्यां शिवालये॥ देवंत्रीमेश्वरं दृष्टुं गता हं स्वजनैः सह॥४४॥ यावच्छान्तुं प्रविशाहं इतास्सर्वे जनैः सह॥ ततः म करेण नदा

६॥ दृष्टा नार्ये ये ममवल्लभा॥४६॥ गृहीनाम केरेणाहं नेतुं संनद्धरे नृप॥ ह्रो की

ति संदृष्ट्वा रात्रौ महर्नमाह्निना॥ मन्नोपि ब्राह्मणैः सर्वैः कुले कुटिः विनिपातिनां॥४७॥ ६

विधर्मेमम॥ ६

कार: समान्वत्॥ जनं कुंडं समंनन:॥४७॥ कुंतापातेन केनासोम कस्तु निपातित:॥ रूपवत्या स्थिताचाहं मृता कृष्ण जाने बैद्धि॥४८॥ आगतो दश्वाज लेदिति जाते स्म जो कार्गहागता:॥ स्त्रीवधी तुच्छो काजानरूपिनी यथायावत:॥४९॥ मानुषी यो निमापन्ना स्तस्मिन्नेव महावने॥ आगताजैस्ता श सर्पा श्वगजासि हाद्ध कादपि॥५०॥ रूपादिस्फोटिका दीर्घ च्छयं वंतिनरकेगता:॥ आत्महा च्चूर्णहा स्त्रीहा ब्रह्मघ्न: कूटसाक्षि व:॥५१॥ कन्याविक्रयकर्त्ता च मिथ्याव्रतधरस्तु य:॥ विक्रीणाति क्रतुं यस्तु मद्यस्यापि द्विजातय:॥५२॥ राजद्रोही स्वसीवोरो ब्रह्म वृत्तिविलोपक:॥ गोघ्नस्तु निक्षेपहरो ग्रामसीमाहरस्तु य:॥५३॥ स वीतनरकं याति याच स्त्री पतिवंचका॥ रूपमत्यक्षः वना कामो मां मुदाकामषि उच्यत:॥५५॥ दृष्ट्वाहं भ्रमता तेन व्याधना रूपकार्हकं॥ मृत:क्रोधोहतो राजन्नष्टा स्थानादहं तत:॥५६॥ गोदावरी वने तस्मिन्देवरूपाद दर्शनं॥ ऋषिर्व्याधो राजापाप दृष्टा कर्मी विगर्हितं॥५७॥ कामधर्मम कुर्वीणं प्रियासंभाषतत्पर॥

ऋ

मा ३

मु ३

कोपि क[…]स्वधी तस्मादवधीः […] तस्मात्सिंहो न विष्यति ॥५८॥ ऋषिस्तेन विनतस्तिष्ठे
चोसंतोषितो नृप ॥ ऋषिर्वदति तस्याग्रे न मिमिष्याव चो न वेत ॥५९॥ सिंहस्तस्य प्रसादं
तं करिष्ये मुक्तिहेतवे ॥ सो शापुर्देहो न दे विना सिंहो रैवतिके गिरौ ॥६०॥ वस्त्रापथे महादे
वि मुक्तिस्तत्र विहिताध्रुवं ॥ इत्युक्त्वा स ऋषि दैवनतो नीमेश्वरं प्रति ॥६१॥ दुर्वसंत्रवणाद्या
धः क्रमात्वं चवद्र[…]मायया ॥ को[…]वीक्रोंच वियोगे न गता कुत्रवनांतरे ॥६२॥ मृगना
दि वत्सा जाता नाम्नी गीरवती कि गिरौ ॥ मृगरूपगता नित्यं मोदते विह्वला ॥६३॥ व्याधः मद
सिंहः समन्वबतगिरेस्तस्य मराव[…]ने ॥ कामात्तौ भ्रमती दृष्ट्वा मृगसिंहे वयन्तः ॥६४॥
नतत्रजोजते स्पष्टे सिंहस्यापि मृगी वने ॥ सिंहोपि दिवयोगेन ममेयमिति मन्यते ॥६५॥
परं हिस्त्र प्रभावेन कामं दो द्रुतं प्रचक्रमे ॥ चलत्वं च मृगजातीनां विहितं वेधसा स्वयं ॥६६॥
ब्रुनगतानां मृगीरूपं क्रीड[…]ते वा रुजो वना ॥ नरस्य पश्चिमे भागे नत्र रैवतिके गिरौ ॥६७॥ हनुया
ताद्यातेः सोपमृगेंद्रो मृगस्त्र पूर्ण ॥ अन्यत्रापनवैततः सिंहो मृगसिंहस्य मूढीनि ॥६८॥ सिंह ८
स्य नमृगोः कार्यं हरिणी चतिपश्यतः ॥ यत्र सा हरिणी यातियायो सिंहस्तत्र पिबतां ॥६९॥ पदा

वि

कृ

वेगं मृगीच[…]क्रे सिंहः कुद्धस्तत्पृष्ठा वने ॥ सिंहोपि वेगवान्जातो मृगी वेगाधिका नवत् ॥
७०॥ यदा सिंहेन संक्रांता ददौ रूपं मृगी ऋसा ॥ तवस्याग्रे नदीतोये पतिताङ्जलमर्दीति ॥
व ७१॥ सिंहः सार्द्धं पतितो मृतः पयसि मध्यतः ॥ स्वर्गसत्रिषाज लेनत्र विद्युद्धाः सिमिमन द्रुतः ॥७२॥ तस्य
नीर्पष्त्रिताव नेसिंहश्चैस मजायत ॥ दुर्दहि सहमं जन्म सर्वपापक्षयोदयं ॥७३॥ कन्यका सौमरा
ष्ट्रे[…]त्रे राजा तो जेति विश्रुतः ॥ अहंहि[…]हरिणीगर्भेजाना मानुषरूपिणी ॥७४॥ जातं त[…]मृगी
णां मेय स्मात्ज्ञो धापतं क्रुते ॥ राजोवाच ॥ कर्थं त्वं हरिणीगर्भे जाता मानुषरूपिणी ॥७५॥ के
न संब[…]द्धिताब्वा त्पे कथं ते रूपमीदृशं ॥ मृगी उवाच ॥ शृणु दविश्ववक्ष्यामि यद्[…]तं कन्यकेव
ते ॥७६॥ ऋषिरुद्दालको नाम गंगानीरे महत्तपाः ॥ […]गनो देव व[…]नीतरे ॥
७७॥ मृत्युचांते पतितो त्व[…]मो वीर्यं बिंदुर्द्विजन्मनः ॥ […]बसं च लितं विप्रः श्रोवं रुचा प्रय
ने तः ॥७८॥ ता वन्मृगी समायाता दृष्ट्वा पुष्पं च नांतरे[…] ॥ चापल्याद्भक्षितं वीर्यं दृष्टं के
सर्षिणा स्वयं ॥७९॥ यस्माद्भ्रातृमे वीर्यं तस्माद्गर्भे न विष्यति ॥ मम रूपं तवव क्रोना
त रीगर्भे न विष्यति ॥८०॥ वर्द्धयितां दिवं तेरासे हिर्षे स्तुतां तव । केनापि दिवयोगेन ताज्ञानी
तस्यान विष्यति ॥८१॥ एवमुद्दालको देवसंजानी हे मृगा न रा ॥ प्रविष्यान्तो मृता इश्वं चरा

स्नाईं नराधिप ॥ ८२ ॥ तस्मात्क्रांतं सती चेमे सप्तजन्मनि वै व्रतो ॥ यत्त्वया कुर्वता राज्यं पापं
विसमुपार्जितं ॥ ८३ ॥ कृत्वा धर्मं परित्यज्य पलायनपरो न वत ॥ तदेनो हि मया दग्धं विनासौ न्नृ
पसत्तम ॥ ८४ ॥ पतिगृहीत्वा या नारी मृतमग्निं विशेद्यदि ॥ सो नारयति तेनास्मात्मानं च कुले
कृपै ॥ ८५ ॥ गोग्रहे रेदिद्रहे गेच संग्रामे सन्मुखो नृपः ॥ सत्सूर्यमंडलं भित्वा ब्रह्मलोको महा
हीयते ॥ ८६ ॥ कुनारा कंयो निदधा निमग्नो दिने दिने यज्ञसहस्रकं ॥ सत्यानि या
नेनगणानि तेन विधूयपापानि स्तुरेः सह ज्यते ॥ ८७ ॥ गंगाजलेन स्नात्वा गोवा केदारसु
करे च ये । वस्नापथे च नासे च मृतास्ते स्वर्गगामिनः ॥ ८८ ॥ द्वारावत्यां कुरुक्षेत्रे यागा
न्यासे नयेस्तृता: ॥ हरिरिच्य कुरुक्षेत्रे यषीते नराः स्वर्गगामिनः ॥ ८९ ॥ स्नजयित्वा दूरिये तु
मुमोदनीति लेंसह ॥ तिलानेवयं च जोर्हवेद यो धर्तुं पयस्विनी ॥ ९० ॥ येन रात्रा राजकुली
दूलिते नरा: स्वर्गगामिनः ॥ उत्पाद्य कृत्वा नसे स्थाप्य पित्रपैतामहे पदे ॥ ९१ ॥ निर्मजी
निः कलनं काये तेन रा: ॥ स्व० ॥ व्रतोपवासनिरतौ सत्यावारपरायणाः ॥ ९२ ॥ अहिंसा ८
दोर निरता: शांतास्ते नरास्व० ॥ ९३ ॥ योपवासी तिरिणं कृत्वा मृतो य स्मान्नराधिप ॥ सह
यो निष्ठु ने जन्मन स्मात् क्रांतं मया सह ॥ ९४ ॥ चौविना मे पतिर्मानुन्तव्रतेनानेन

या वितं ॥ तस्यं व्रतस्य राजेंद्र रूतं नोद्यापनं यतः ॥ ९५ ॥ ततो हं मानुषी जाता सुखी मे हरिण
स्य वा ॥ यदेतस्योद्यापनं कश्चित्कारयति नृपसत्तम: ॥ ९६ ॥ तद्धि मे मानुषी वक्रं जायते तत्क्षण
दिह ॥ इति श्रुत्वा च वचो राजा सारस्वत महादीकृत ॥ ९७ ॥ ज्ञानी विद्धिस्य सानंदाः सर्वे सर्वं मृगी
वचा ॥ इच्छा वा चए वंकृमे कुरुते वैनृपोत्तम ॥ ९८ ॥ ततो राजा ज्ञया स वैदिणं द्रेण नुकारितं ॥
इव्रतस्योद्यापनं सम्यक् विधिमंत्रपुरःसरं ॥ ९९ ॥ कृते चाद्यापने जातं तत्क्षणान्मानुषं
मुखं ॥ सु ग्रीव तनं दीर्घ केशादीर्घ कम्भुपदुजौ ॥ १०० ॥ कंबुग्रीवं प्रसगंधं सर्वलक्षणसी
युतं ॥ ततः साम्रहींता वा नागतज्ञानावस्त्रवसा ॥ १०१ ॥ न देवी न च गंधर्वी नासुरी न च कि
न्नरी ॥ याद्दशी सा दृष्टदाजाता व्रतस्योद्यापनाद्भुवि ॥ १०२ ॥ परिणीता तु सा तेन तोज राजेन
सुंदरी ॥ मृगीमुखीति विख्याता देवी सा भुवनेश्वरी ॥ १०३ ॥ रजानाति पुनः किं चितु यद्धु
नृप मंदिरे ॥ कृता सा पट्टमहिषी तोजराजेन धीमता ॥ १०४ ॥ इदं विद्धि नृपश्रेष्ठ व्रतमहात्म्य
मुत्तमं ॥ गच्छ त्वीघ्रं कुरुष्व त्वं व्रतं सोद्यापनं च तत् ॥ १०५ ॥ तेन व्रतेन राजेंद्र सर्वान् कामा
न वाप्स्यसि ॥ एतद्धृतो त्तमों राजा सो वै पापहरं व्यतं ॥ १०६ ॥ तत स्वयमुर्जेयास्येलोक
स्य फलं द्दनवा ॥ स्वकीयान् बीधवान् राजा न व्रतं कारयस सत्वरं ॥ १०७ ॥ ये त्वैं श्रृणवं
ति सततं चेतु वाच्यमानं नरोत्तम ॥ सर्वपापै विनिर्मुक्ता यास्यंति परमां गतिं ॥ इति

श्रीत्रिवक्रराणेपार्श्वपराधमसूरीश्वतीसीहर्षमि॥ श्रीर[illegible]सीवत१५६०वर्षेफा
गुणवदि११ रमेसी[illegible]ब्य३दी[illegible]
[illegible]
[illegible]ठपठनार्थंचजि[illegible]जपउदीप्रमा॥ शु[illegible]भुत्रारस्तु
एवंग्रंथसंख्या२०८॥